

“Yakanın Gölgesinde Soykırım”

Basın Açıklaması Metni

Çin Doğu Türkistan’da toplama kampları kurduğunu ilk başta kabul etmemiş ise de BM’nin 2018 senesi Doğu Türkistan’daki Toplama kampında en az bir milyon insanın tutulduğuna dair yaptığı açıklamasından sonra kampları itiraf etmek zorunda kaldı ve bu kampların eğitim kampları olduğunu iddia etmeye başladı. Toplama kampı şahitlerinin anlattıkları ise oranın eğitim kampı değil Nazi tarzı toplama kampları olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Uluslararası bağımsız kuruluşların raporlarına göre Doğu Türkistan’da 1400’den fazla toplama kampının yeri tespit edilmiş durumdadır. Çin’in 2020 senesi yayımladığı Beyaz Kapaklı Kitabı’nda ise 2013 senesinden 2019 senesine kadar her sene 1,3 milyondan fazla insanın “eğitildiği” kaydedilmiştir. Çin’den sızan belgelerde belirtildiği gibi sadece Çin tarafından kara listeye alınanların değil onların akrabalarının da toplama kamplarına alındığı açıkça bilinmektedir. Bu gerçek göz önünde bulundurulduğunda 2013 senesinde sonra kara listeye alınan her kesin toplama kampına alındığı ya da hapis cezasına çarptırıldığı ortaya çıkmaktadır. Böylece en az 8 milyon insanın toplama kampına alınarak tecrit edildiği gizlemez gerçektir.

Doğu Türkistanlıların köle işçiliğe tabi tutulması, toplama kamplarındaki kadınların sistematik tecavüze uğraması ve kısırlaştırılması, çocukların ailelerinden kopartılması, insanların Çin’e sürgün edilmesi ve toplu katliam olayları BM tarafından kabul edilen soykırım suçunun önlenmesi ve cezalandırılması sözleşmesine tamamen aykırı olduğu ülkeler tarafından kabul edilmiş durumdadır. Kanada ve Hollanda parlamentoları ve ABD Doğu Türkistan’da Çin’in fiili olarak soykırım suçu işlemekte olduğunu açıkladı.

Çin bütün bu soykırım suçunu gizlemek ve örtbas etmek amacıyla çok sayıda propaganda faaliyetleri yürütmektedir. Çin Medyayı sıkı kontrol altına alırken, Çin’de yasak olmasına rağmen Facebook, Twitter ve Youtube gibi sosyal medya araçları üzerinden karalama kampanyalarını hız kesmeden devam ettirmektedir. Çin’in adına propaganda yapan birçok medyanın Çin’in anakarasından kontrol edildiği ve çok sayıda yan kuruluşlarla sistematik bir çalışma içinde olduğu anlaşılan gerçekler içindedir.

Çin Komünist Partisi adına yurt dışında propagandalar yürütmekte olan CGTN, sosyal medya üzerinden İngilizce, Arapça, Fransızca, Arapça, İspanyolca ve Rusça olmak üzere ondan fazla kanalda yayın yapan bir propaganda kuruluşudur. CGNT'nin tüm kanallarının abone sayısı toplamda 4 milyonun üzerindedir. CGTN Doğu Türkistan ve Uygurlar hakkında çok sayıda belgesel ve röportaj videosu yayınlamıştır. Özellikle Doğu Türkistan'daki soykırımı örtbas etmek için yoğun bir çaba içerisinde olduğu tüm içeriklerden anlaşılmaktadır. ABD ve Avrupa'da yaşayan "Müslüman" asıllı ünlüler de bu kanal üzerinden Çin'in propaganda kampanyasına katılmışlardır.

02 Nisan 2021 Tarihinde CGNT Youtube kanalında yayınlanan "The War in The Shadows" filmi Çin'in Doğu Türkistan'daki soykırımını haklı göstermek için çektiği bir propaganda filmidir. Ancak bu propaganda filminde Çin Doğu Türkistanlıları dört temel üzerinden suçlamakta ve uygulamalarını haklı göstermeye çalışmaktadır.

Filmde Çin Doğu Türkistan'da meydana gelen bazı şiddet olaylarını göstererek Uygur Türklerini terörist olarak göstermeye çalışmıştır. Olaylarda ölen Çinlileri örnek göstererek algı operasyonu yapmaya çalışan Çin burada 1949'dan günümüze kadar öldürdüğü Doğu Türkistanlılardan hiç bahsetmemektedir. Halbuki, Çin 1949 senesi Doğu Türkistan'ı işgal ettikten sonra devrim karşıtı, burjuvazi, yerel milliyetçi adı altında çok sayıda Doğu Türkistanlıyı öldürürken, 1967-1977 yılları arasında yaptığı kültür soykırımında yine yüzbinlerce insanı idam etmiştir, yüzbinler açlıktan ölmüştür. 1980li yıllardan sonra artan dini ve etnik baskılara karşı meydana gelen tüm ayaklanmaları en sert bir şekilde bastırmıştır. 1964-1996 arasında Doğu Türkistan'da sadece nükleer denemeler sonucu hayatını kaybeden Doğu Türkistanlıların sayısı 750,000'i geçmiştir. 1990 Barın'de, 1997'de Gulca'da 2009 Urumçi'de 2014 Yarkent'te Çin'in silahlı güçleri tarafından öldürülen Doğu Türkistanlıların sayısı hiç de az değildir. 1986 senesinden itibaren uyguladığı doğum politika yasasıyla çok sayıda bebek anne karnından alınarak öldürülürken, Çin'den Doğu Türkistan'da göçmen taşıyan trenler bir gün bile durmamıştır. 2000li yıllardan itibaren Doğu Türkistan'ın kırsal kesimlerinden kadınları Çin'in iç bölgesine zorla taşıyarak yok etmiştir. 2017 yılından itibaren uygulamakta olduğu toplama kamplarıyla birlikte idam ve yok etme politikası durmadan devam etmektedir.

Propaganda filminde Çin aşırılık ve radikallik içeren videoyu izledikleri için insanların 10 yıldan fazla hapis cezasına çarptırıldığını ve hapishanede onların devşirilmekte olduğunu ifade etmektedir. Ancak filmde Alimire adındaki Müslüman bir Uygur kadın Çin'in "eğitimi" sonucunda dini inkâr etmekte ve cennetin uyduruk bir hayal ürünü olduğunu söylemektedir. Bir başka mahkûma ise Kur'an-ı Kerimde ve diğer semavi kitaplarda geçen kıssaları sorarak adeta kutsal dinler ile dalga geçmekte ve özellikle de İslam dinine saldırmaktadır.

Propaganda filminde Doğu Türkistan'da Uygurların Çinlilere karşı nüfus oranının en yüksek olduğu Hotan bölgesi terörün en büyük kurbanı olarak gösterilmektedir. Ancak Hotan soykırımının şiddetinin en ağır bir şekilde hissedildiği bir bölgedir. 2017 senesinden önce Hotan'da etnik Han Çinlilerinin oranının 2,66% olması Çin'i en çok rahatsız eden bir konudur ve bölgenin hızlıca Çinleştirilmesi için tüm gücüyle bölgeyi en yüksek düzeyde baskıya almıştır. Hotan Doğu Türkistan'da toplama kamplarının en yoğun kurulduğu bir bölgedir.

Propaganda filminde abi kardeş Ababakri'nin TIP'nin üyesi olduğu ve daha önce Mısır'da yaşayan Tahir Abbas aracılığıyla adı geçen örgüt ile irtibat kurduğu, 60'tan fazla 14-18 yaş arasındaki çocukların eğitim için bu örgütlere gönderdikleri iddia edilmektedir. Çin'in bu iddialarını bu iki kardeşin Türkiye'de ikamet etmekte olan akrabalarına sorduk, aile üyeleri Çin'in tüm iddialarının yalan ve iftira olduğunu, babalarının zengin iş adamları olduğu için hedefe alındığını ifade etti. Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği olarak Çin'in suçlamalarını yönelttiği Tahir Abbas'ı da bulduk ve ona Çin'in bu iddialarını sorduk, Tahir Abbas Çin'in propaganda filminde iddia edildiği gibi Shirzat Bawdun'u tanımadığını ifade ederek, Çin'in propaganda filminde ilk defa onun adını duyduğunu anlattı. Filmde ifade edildiği gibi Abi kardeş Ababakri'den 1,2 milyon Yuan Çin parası almadığını, onların ve kendisinin TIP ile hiçbir ilişkisi olmadığını ifade etti.

2017 senesindeki toplu tutuklama sırasında hedefe alınanların başında Doğu Türkistanlı akademisyenler ve aydınlar yer almıştı. Ancak bu propaganda filminde Uygur akademisyenlerden Yalkun Rozi başta olmak üzere 5 akademisyen hakkında ağır suçlamalar ortaya atılmıştır. 2003 ve 2009 seneleri basılmış Uygur Türkçesindeki ders kitaplarında bölücülük ve aşırılık ideolojilerinin gizlendiği iddialarını açıkça dile getirmiştir. Ancak 2003 senesi ve 2009 senesi ince süzgeçlerden geçerek basımına izin verilen ders kitaplarının

problemlili olarak görünmesinin tek sebebi ise Çin yönetiminin gözüne soykırım gölgesi takarak olaylara bakmaya çalışmasındandır. Yıllarca Çin yönetimi tarafından kahraman olarak tanıtılan Ahmet Can Kasimi'nin popüler hale gelmiş bir fotoğrafının Atatürk ile aynı sayfaya konulması 2009'da hiçbir sorun teşkil etmezken 2017'den sonra bölücülük ve ayrılıkçılık suçu teşkil ediyor. Burada Çin'in soykırımının bir parçası olan aydınların yok edilmesi planı ve Uygur Türkçesindeki ders kitaplarının yasaklanması esas hedeftir. Problem olarak görülen ders kitaplarının tamamı Çince olarak basılmış ve Çin kültüründen esinlenen figürlerle ders kitapları "normal" hale getirilmiştir.

Çin propaganda filminde yine Uygur kelimesi ile terör kelimesinin belli aralıkla yan yana telaffuz etmeye özen göstermiştir. Ancak 2013 senesinden 2015 senesine kadar Doğu Türkistan'da yoğun IŞİD propagandasının kasıtlı olarak yoğun bir şekilde yaptırıldığını, normal dini ibadetler ağır baskı altındayken, kalabalık ortamlarda IŞİD propagandasının yıllarca rahatça yapılabildiğinin sebeplerini anlatmamıştır. Tanıkların ifade ettiği gibi Çin 2000li yıllardan itibaren Uygurları Afganistan'a yönlendirme amaçlı çok sayıda istihbarat çalışmaları yaptığı, 2012 senesinden itibaren ise Suriye'ye Uygurları yönlendirmek için her türlü yolu deneği her kes tarafından bilinen gerçektir. Terör sadece bir bahaneden ibaret olup, Çin'in gözünde insanların 80li ve 90lı yıllarda doğmuş olmaları bile suç haline gelmiş ve bu sebepten insanlar toplama kampına kapatılmıştır.

Çin yasa dışı bu uygulamalarını bir şekilde örtbas edebilmek için her türlü arayış içine girmiş, medya yoluyla karalama kampanyası yaparak bu işten kurtulmayı hedeflemiştir. Ancak ülkeler Doğu Türkistan'daki soykırımın artık bir insanlık meselesi olduğunun farkına varmış durumdadır. Soykırımın durdurulması için uluslararası kuruluşlar ve vicdan sahibi insanlar Çin'in bu tür karalama kampanyalarına karşı sessiz kalmamalı, bilinçli ve sorumlu bir şekilde hareket etmelidir. Propagandalara karşı insanlık vicdanının diri tutulması Çin'in Soykırım yaparak ulaşmak istediği emellerini önlemek için en büyük engeldir.

13.04.2021

Doğu Türkistan İnsan Hakları İzleme Derneği